

ШЫН

СОВЕТ ЗВИЛЕЛИНИН КОМУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫН ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИН, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫН ОБЛАСТЬ БОЛГАШ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИН ОРГАНЫ

1955
СЕНТЯБРЬ
11
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 183 (3377)

Өртээ 20 коп.

Герман Федералдыг Республиканын Федералдыг Канцлеры доктор К. Аденауэрни СССР-ниң Министрлер Чөвүделиниң Даргазы Н. А. Булганинның хүлээп алганы (1 арын).

Дээрги К. Аденауэрге болгаш ГФР-ниң чазак төлээлериниң алдары дээш Н. А. Булганинга болган эртенги шайлалга (1 арын).

ССРЭ-ниң болгаш ГФР-ниң чазактар

төлээлериниң аразында чугаалажышкыннар (1 арын).

В. Уткина. — Дүжүт ажаалгазынга чидиргилери болдурбас (1 арын).

Бүгү-Звиелинниң кидээ ажыл-агый делгелгезинде.

БКАД-тың ажымының 3 ай болганы (2 арын).

ССРЭ биле Герман Федералдыг Республиканын аразында харызааларың «кижидер дөш» (2 арын).

Х. Алдын-оол. — «Тыва орфография» болгаш «Орфографтыг сөзүм» деп номнар дугайында (3 арын).

А. Павленко. — Дифтерия (3 арын).

П. Геролов. — Школарга политехникти өөрелге талаш-биле ажилде өскүздөр (3 арын).

Л. Волков. — Даштыкы залчылар Бүгү-Звиелинниң кидээ ажыл-агый делгелгезинде (4 арын).

ЧАРЫШТЫ ХҮН-БҮРҮ УДУРТУР

Үлетпүрү улам ырай көдүр, техникти дешике болгаш бүүдүрүлгени организаастаарыңкилер дөш бүгү уаустуң демиселгине социалисттиг чарыштың ужуз-дузазын СЭКП ТБ-ниң иль Пленуму онзалат демделген. Чарыш бола коммунисттиг тургузушкунуң шыгагынага метод, ол бола эрги, жоудунгай чүрелери үрөп, ажылдың чаа дешикегиди нормаларын болгаш методтарын ады үндүрүп турар күчүдү күш болур.

Иль Пленумунуң шийтирлерин чедишкениң күөсөдөр болгаш партияның ХХ съездинге төлөнтүп ужуражы дөш бишти үлетпүрүстүн бүгү адырларында социалисттиг чарыш каалбарган. Бүгү уаустуң социалисттиг чарыштың киргеш, анаа алган хүлээлгелерин Кызыл хоорайның болгаш чүрт үлетпүрүнүң чамдык бүүдүрүлгелери эрестиг боттандырып, август айның планын ажыра күөсеткен.

Чарыштың түнелинде мурунда жоудан, бүүдүрүлгө программаны күөсетпейн турган Кызылдың алгы заводу, металл фабриказы болгаш тууруу заводу ышкыш бүүдүрүлгелер бешин август айның онзалаларың чедишкениң күөсеткенер.

Социалисттиг хүлээлгелериң ажыра керек кырыңа үлетериг күөсөдиринче ажилчынның болгаш инженер-техникти бүгү ажаалжышкыны күшүн шын организаастап, чарышты хүн-бүрү тодаргай удурутпур ажаал-агы удурутпурчулары, партия болгаш профивеле организаациялары бар. Маада Кызылдың аш-чөм кобинданы, ыш заводу, Эрбестик чөмүрдөш шахтазы хамааржыр. Кызылдың аш-чөм кобинданы (директору аш Ананын), партия организаацияның секретары аш Викторова) социалисттиг чарыштың доктаамал шыгаалганы болуп келген. Чарышка удурутпурган ында бедиң деңгеледе тургускан. Комбинаттың тус-тус чедеринин, бригадаларының болгаш ээчегелериниң аразында хүлээлгелер адыңган болгаш оңу самбарыда көкү кылдыр аскаан. Оң түнелин ай санаңда бүүдүрүлгө хураалыңа үндүрүп, тишкелчилерин хүндүлөп самбарыңа кирең турар. Чарышты үре-түнелдиг күөсөдирбиле чарыш турар бригадалар, чедер болгаш ээчегелер алган хүлээлгелериниң күөсөдөзүн удурутпур, дедиң хынажыш турар. Бо чорук чарышты үре-түнелдиг болдурарыңа удурутпур идиған берген болгаш оң киржикчилериниң харысалгазын белдечкен.

Социалисттиг чарышты удурутпур бүүдүрүлгелерин администрация чедеринин, партия болгаш профивеле организаацияларың дөрт хүлээлгези болур. Мындыг турбаш чамды ажал-агыйларың, ол ашаң партия болгаш профивеле организаацияларың социалисттиг чарышты каалбартың, мурунчаларың ажалың дуржулгазың непередиринче чогуру киржөөгөйиң салбай турарың СЭКП ТБ-ниң иль Пленуму бүүру шаан демделген. Мындыг чидектер областың үлетпүрүнүң хей-хей адырларыңда бар болгаш олары шийтирлеңи узуткаар өбү келген.

Социалисттиг чарышты удурутпур Кызылдың тарга дөрбөинде, Туран, Сары-Сөп, Кызыл-Макаль райүлетпур кобинаттарыңда, №1 Үчүк автотранспорт контораыңда куду аветте тургустырган. Кызылдың тарга дөрбөи моң мурунда мурунчалы бүүдүрүлгелерин бирээзе болуп, социалисттиг чарышты удурутпур бедиң деңгеле тургускан турган. Бүүдүрүлгениң удурутпурчулары коллективниң ол чедишкенин улам быжылаарыңның узуу, харың аша мезегериниң, сажың амыр олурупкан. Дөрбөе социалисттиг чарыш шуут уттундуган, көргүзүп самбарыңа үмөстөө болгаш мурунчаларың дуржулгазың непередир талаш-биле ажал ол бүүдүрүлгедө массалыг

болбай барган. Оң түнелинде дөрбө мурунчалы бүүдүрүлгө турганыңдан жоудан турар бүүдүрүлгениң деңгелиңе чедир кудулаан. Ол иль айның бүүдүрүлгө планың чүгө 12 хуу, а августуң — 54 хуу күөсеткен.

Социалисттиг хүлээлгениң өбү барымдалап алыр фактылар бүүдүрүлгелерде бар. Бүүдүрүлгелериң партия, профивеле организаацияларыңда чарышты массалыг болдурар талаш-биле хөмөг алабайн, чүгө ийи чатыс мурунчалы ажалыңнарыңны азы чедериниң алган хүлээлгелерибиле кымыгаарланып турар шын эвес практика сөөгү узе тургустунган. Ол чорук чарыштың кол киржикчилери болур бүгү профивеланың ажилчилериниң инициативаның кудулаарыңга чедирген. Партия болгаш профивеле организаациялары чамдыктары социалисттиг чарышты удурутпурга өбү барымдалаашкыннарбиле демиселге сыдып алган чарышты оң массалыг болгаш үре-түнелдиг хевир болур чатыс-чандыкта болгаш бригадалап чарыш чорукту шуут сөксөткөн. Чарышты бо хевирин чүгө транспорт организаацияларыңның хей эвес чолаачылары практикалап турар боордан өске, оңу бүүдүрүлгелерде непередирин турар.

Чарышты кол чүве бола, бүүдүрүлгени мурунчаларының болгаш чаартыкчыларың чедишкениң каалба-биле непередир болур. Мынчалар чарыштың бо сорулгазың чамдык ажал-агыйлар билбейн, чарыштың кол сорулгазы чүгө бүүдүрүлгө планың кымын мурун күөсеткен турарын чедип алыры оң чүве деп бишти турар. А бүүдүрүлгө планың күөсөдөзүн кандыг азы арга-биле чедип алганың олар соңуургабайн турарлар. Мурунчалы дуржулганы непередирине паралага улуз роуду ойнаар. Мынчалар-даа күш-агыйдың организаашкының дешикегиди методтарыңны, үлетпүрүнүң ажалы-бүрү адырларыңны мурунчаларың ажалыңны дугайыңа район солдунары дька хөвөр бишип турар. Областың ном үндүрер чери бүүдүрүлгө мурунчалы дуржулга дугайында мынчага чедир ооза-ла чатыс-даа брошюра үндүрбөш.

Жоудан турарларың мурунчаларың деңгелиңе чедир көдүрүлгө, мурунчаларың дуржулгазың каалба-биле непередирине болгаш бүүдүрүлгө планың дөдүр күөсөдирине чарыш үнелен чөтпөс удурутпур болур. Чарыш болдурар бо организаация болгаш чаартыкчы роудуң чүгө хүн-бүрүнүң тодаргай удурутпурга бар чөтө үре-түнелдиг күөсөдир шыдаар. Чарышты эрестег өбү-биле көөр болгаш удурутпур чорук оң ужуз-дузазын кудулаатканы болур.

Чарышты хүн-бүрүнүң тодаргай удурутпурга биле хандырада бүүдүрүлгелерин партия болгаш профивеле организаацияларың харысалгалыг сорулга оонажык турар. Алган хүлээлгезин өйшаанда үлетериг күөсөдир ажалыңны бүрүздүң, цех, бригада болгаш ээчег бүрүздүң негээр, коллективниң бүгү жекиңгилерин социалисттиг чарышка хаара тудар керек. Чатыс-чатыс кижилерин болгаш бригадаларың аразында чарышты каалбартыр, оң түнелдерин жоудаткан хуушчаларыңда үндүрер узуткаар. Чарыштың тишкелчилерин болгаш бүүдүрүлгениң мурунчаларың дуржулгазың районнар болгаш областы солдунарыңа база радио дамчыштыр каалба-биле непередирин чедип алыры чүгө. Партияның ХХ съездинде алдар болдурган социалисттиг чарыштың чедишкениң боттангыламы оң хүн-бүрүдө удурутпурга хандыра хандыра деп чүвени бүүдүрүлгелерин удурутпурчулары, партия болгаш профивеле организаациялары утпас ужурутпур.

Герман Федералдыг Республиканың Федералдыг Канцлеры доктор К. Аденауэрни СССР-ниң Министрлер Чөвүделиниң Даргазы Н. А. Булганинның хүлээп алганы

Герман Федералдыг Республиканың Федералдыг Канцлеры доктор К. Аденауэрни СССР-ниң Министрлер Чөвүделиниң Даргазы Н. А. Булганин сентябрь 9-та хүлээп алган.

ГФР-ниң Даштыкы Херектер Министри доктор Г. фон Брентано, Даштыкы Херектер Министрлер Чөвүделиниң Статс-Секретары доктор В. Хальштейн, Федералдыг Канцлериниң Канцелиариның Статс-Секретары доктор Г. Глобке, Даштыкы Херектер Министрлер Чөвүделиниң Протокол Кидилиниң Начальниги төлөөлекчи доктор З.—Г. Мор К. Аденауэрни үдөп чедиргенер.

Н. А. Булганинның К. Аденауэрбиле беседазың үзүндө СССР-ниң Министрлер Чөвүделиниң Даргазы Бирги Оралакчымы болгаш Даштыкы Херектер Министри В. М. Молотов болгаш СССР-ниң Даштыкы Херектер Министриниң Оралакчымы В. С. Семенов олурупкан.

(СЭТА).

ГФР-ниң Федералдыг Канцлеры доктор К. Аденауэрни В. М. Молотовтуң хүлээп алганы

Герман Федералдыг Республиканың Федералдыг Канцлеры доктор К. Аденауэрни СССР-ниң Министрлер Чөвүделиниң Даргазы Бирги Оралакчымы болгаш СССР-ниң Даштыкы Херектер Министри В. М. Молотов сентябрь 9-та хүлээп алган.

ГФР-ниң Даштыкы Херектер Министри доктор Г. фон Брентано, Даштыкы Херектер Министрлер Чөвүделиниң Статс-Секретары доктор В. Хальштейн, Федералдыг Канцлериниң Канцелиариның Статс-Секретары доктор Г. Глобке, Даштыкы Херектер Министрлер Чөвүделиниң Протокол Кидилиниң Начальниги төлөөлекчи доктор З.—Г. Мор К. Аденауэрни үдөп чедиргенер.

ССРЭ-ниң Даштыкы Херектер Министриниң Оралакчымы В. С. Семенов хүлээп алышкына олурупкан.

(СЭТА).

МУРНАКЧЫЛАРГА ДЕННЕЖИР

ХҮНДУЛА САМБАРЫН

Бедиң дүжүт дээш демиселге эки көргүзүлгени чедип алган Улуг-Хем районнуң мурунчаларың СЭКП Улуг-Хем райкомунуң болгаш райүүсүккомунуң шийтирлерин бүүдүрүлгө алаңыңа хүндүлөп самбарыңа кирери болза:

Малинин аттыг колхоз (баштар черниң даргазы аш Павлу, партия эге организаацияның секретары аш Көнүл-оол) — тарга дужаарыңны күрүпө планың бо чыдың августуң 30-де, районда бир дугаарында күөсеткен.

Шагаан-Арыг МТС-тиң № 4 трактор бригадалы (бригадир аш Төвшөн Шөжү, бригадирниң дузаалгычы аш Николай Лапин) — трактор ажалыңның чыл онзалганын 1955 чыдың сентябрың 5-те 105,3 хуу күөсеткен, азы чымык чер алдырылгалың шийтиргө 6146 гектар чери алган.

Семенов Бондарев — Шагаан-Арыг МТС-тиң комбайнери, «С-6» комбайнбиле тарга дүжүдү ажаарыңны бүүдүрүлгө планың сентябрың 5-те 115,1 хуу күөсеткен, азы 599 гектарың таразың ажааган.

Сат Данзы-Белек — Шагаан-Арыг МТС-тиң комбайнери, «С-4» комбайнбиле тарга дүжүдү ажаарыңның планың сентябрың 5-те 100,2 хуу күөсеткен, азы 361 гектарың таразың ажааган.

Владимир Рассохин — «Бүш-ажылдың көстү» колхозтун тарга сөөртүчүзү, хүн норманың 280 хуу күөсөдир турар.

Ховалыг Базыр-оол — Ленин аттыг колхозтун колхозчузу, тарга арыгаарыңның хүн норманың 150 хуу күөсөдир турар.

Петр Андросов — Шагаан-Арыг МТС-тиң трактористиң, чымык чер алдырылгалың шийтиргө сентябрың 5-ке чедип бо чыдың 946 гектар чери бөдүвүн ээлчөндө алган.

Иосиф Станко — Шагаан-Арыг МТС-тиң трактористиң, чымык чер алдырылгалың шийтиргө «ДТ-54» деп тракторбиле 946 гектар чери бөдүвүн ээлчөндө алган.

Төвшөн Хорлуу — Калинин аттыг колхозтун колхозчузу, трактористерге аш-чөм кылып бөөр хүлээлгези эки күөсөдир турар.

КУРУПЕ ПЛАНЫ КҮӨСӨТКЕН

Илпек областың колхозчулары, машина-трактор станцияларының болгаш совхозтарың ажалыңкачылары тарга болгаш кидээ ажал-агыйның өске-даа продуктулары бүүдүрүлгө күөсөдир талаш-биле СЭКП ТБ-ниң Пленумарының төүтүтү шийтирлерин боттандырышаан, Совет Звиелинниң Комунисттиг партияның ХХ съездинде алдар кылдыр социалисттиг чарышты каалбартыр, тарга белеткелдерин күрүпө планың хууһа бетиңде күөсеткенер. Областың колхозтары болгаш совхозтары 3 миллион пудтан эвээш эвес тарааны пландың ажыра күрүпө дужаар деп хүлээлгени алганар. Маада кириштер 800 муң пуд тарааны дузаалкан. Күрүпөгө тарга дужаалганы үргүчүлөп турар.

Колхозтар, совхозтар болгаш МТС-тер тарга культураларының ажаап алышкыны доопуп, кукурузаның бажың база сывың аныгай ажаап алырынче болгаш сиестаашкыныңе киреңкөп, 810 муң тонна шийкирлгө сүйөс туудуларың туткан, оларыңның иштинде даш-биле кажаалап кылганы 300 муң тонна база чигир

сөөкдөзүң, картофелдин болгаш тары мал тоорукутуң эки дүжүттерин чогуур өйүңде болгаш чидиргө чөккө ажаап алырыңга белеткенип турар.

1956 чыда бедиң дүжүтү амыр дөш демиселлештаан, областың колхозтары болгаш совхозтары чымы болгаш кууза чазак культураларыңның үрениңерин уруп доопуп, күөсү тарылаңны доопуп, күөсү аныга алдырылгалың чорудуп турар. Областиң кидээ ажал-агыйның ажалыңның иштинде малыңны өөздөгө дөш, сүт, эт болгаш дүк бүүдүрер болгаш белеткелерин көвүдүрер дөш демиселлеш турарлар. Ажал-агый чымының 11 айлырыңны дүжүдүлгө областың колхозтарыңга 1953—1954 чыдырың оң-ла үезинге бөдөөгө 14,7 муң тонна хей сүт салдынган.

Бо үдө областың колхозтарыңда болгаш совхозтарыңда мал чөмөри белеткелерин, малды эки кыштагаларыңбиле мал кажааларыңны туудуларың болгаш септелгелерин талаш-биле ажаллар чорутуңуп турар.

(СЭТА).

ДУЖУТ АЖААЛГАЗЫНГА ЧИДИРГЛЕРНИ БОЛДУРБАС

Тарга культураларының бедиң дүжүтү алдырыңны кураалырыңны бирөөз болза, ажаап алышкыны чидиргө чөккө чорудары болур. Бедиң дүжүтү сымка өстүрүп алыры сорулаңны дош шийтирлеш шыдава, а бедиң дүжүтү алганың чүгө ажаап, шыгаал алган тарааның хөмчөөлбиле үнелээр дөрин утпас керек.

Тарааны комбайнбиле эки ажаарга чидиргени өй-не эвээжерин хандыра. Комбайн аргадарың ажалыңның кол чүгү болза, комбайнның рекетерин шын таарыштырыңдан болгаш комбайнның маршрут планың бодалдыг чогаалдырыңдан узуу-биле хамааржыр.

Комбайнер бүрүздүн сорулгазы болза, дүжүтү кыска хууһаала, чидиргө чөккө ажаап алыры болур. Бо хүлээлгезин чедишкениң күөсөдир, чидиргелериң барык болдурбайн турар Шахтар, Бондарев, Леонов болгаш өске-даа комбайнерлер бишти областа хей.

Мынчалар-даа областа эвээш хей комбайнерлер боттарыңның хүлээлгезин амдыга чедир билбейн турары хомуданыч. Хей гектары ажаар дөш-ле ажаап алышкыны шын ары куудулап турар комбайнерлер бар. Чижээ, Сүт-Хал МТС-тиң комбайнери аш Глазков «Сталинчы орук» колхозтун таразының дүжүдүн ажаап ал турган, гектар бүрүздүн-не 3,1 центнер тарга чидирин болдурган. Сарыг-Сеп МТС-тиң комбайнери аш Булаков «Октябрьның 30 чыды» колхозтун таразының дүжүдүн ажаап турган, гектар бүрүздүн-не 2,5 центнер, Чаа-Хал МТС-тиң комбайнери аш Багурия Ленин аттыг колхозтун таразының дүжүдүн ажаап турган, гектар бүрүздүн-не 2,4 центнер тарга чидирин болдурган. Комбайнерлерниң тарааны чидиргилг ажаап турганыңны фактылары Кызыл районга база турган. Ажаап алышкының шын ары оң колхозтар хынашайн турган.

Тарааны комбайнбиле шын ажаарга тарааның чидирин бир гектардан-на

5—10 килограммдан ашпас болур ужуз-болу. Комбайнбиле ажаалганы үезинде чидиргени хей болу бөзириниң чыдаалары колдунду-ла комбайнерин дуржулгазыңны чамдыңдан болгаш оң ажалың харысалга чөгүндөн болуп турар. Чидиргени болдурарыңны олуурларыңны бирөөз болза, тарааны өрү кескеш, чавы тарааларыңны бажың ажаап албайн каап турары болур. Оңу болдурбазыңбиле комбайнның хедерин таарыштыра керек. Чамдык тарааларың кестимейн артып каап турарың болдурбазыңбиле жатканы куудулар, баланың брисаның ажалың аартпас болза эки. Ол чорук кезер апараттың өй-тап-биле, дески ажалың ажаар хандыра.

Чидиргениң азы чавы сыгыт болгаш оңу көөй тараалары ажаары онза берде. Илпек төлөө, илпек тараалары хынаамчы ажаары чугула. Чавы сыгыт, хей өттүт тараалары ажаарда, кезер аппараттың өйт-биле азы довар-биле дүй шытына бөрин болдурбас дөш салаалыг брисаның үргүчү аштан арылаар керек.

Тарааны чидиргө чөккө ажаарыңга мотиволуң шын тургузур улуз ужуз-улазгыт. Чавы сыгыт тарааны ажаарда мотиволуңду калбак мияштарың даштыкы илпеге брезент хал апыры эргөжөк чугула, мынчалар, бедиң сыгыт тарааны ажаарда мотиволуңду калбак мияштары тарааның бажыңдан 15—20 сантиметр куду унуу кагар кылдыр таарыштыра.

Көп дүшкөн болгаш шаа сынгаан бажы доңгайгай берген тараалары ажаарда тарак бажың көдүртүр тускай керекселди немей кылып алыр. Илпек керекселдерин МТС бүрүздүн кылып турар. Шык тарааны кезерге, дүк чөмөйниң дөш өрү болза, тарак чедип таарыңмайн баар. Илпек төлөөде шык тарааны ажаарда шиф чөк секцияны шифтиг секция биле солдуу, мынчалар экин эртер бышкан тарааны ажаарда дөш чүгө дүдүр бадыраар эвес, харың дөшкөп иштерин

чидиргени болдурп турар. Бо чөтө турбаш узурут чидиргидир. Моңу болдурбазы биле комбайндан тарааны алаптар уруп алыры, тарааны бүдүн савага канып сөөртүрүп, тарга сөөртүр машиналарың презент-биле шыярың (тарааны ажаан-даа, кырың-даа), тарааны шодаларга саваларың, чолаачыларың, тарга сөөртүчүлериниң харысалгазын белдирени хандыра керек.

Шаңарда, белеткелер пунктуларыңда эжек каап тарааларың чогуур өйүңде арылап, кургалды ажаайн турарыңдан тарга илпек, ургал, унуп, хей-хей чидиргилерге таарышты турар. Бо чорук колхозтарда чогулганды шаңарың, серилерни, тарга ажаап, кургалды черлерин кылбааның болгаш шаңда ажаалдып турар кижилерин күш-ажалың багай организаастап, оларың харысалгазын белдирпейн турарың болу турар. Моңу түнелдиг хей чидиргелер областың колхозтарыңны, совхозтарыңны барык шунтуңда болуп турар дөш частыры болбас. Колхоз баштар черлериниң, партия, совет организаацияларыңны, МТС-терниң, совхозтарың удурутпурлары тарааның шаңда чидиргелерин болдурбас дөш шийтирлгө көмөкчир амыр ужурутпур.

Тарааның кезиделин, арылашкыны, кургалдыгазы болгаш савалашкының утукте чөккө, бедиң деңгеле чорударга чидиргилерниң оруктарың дугулаар. Комбайндан каап турар кургал тарааларың серилгө шаңга чөккөш арылаарың, доуран-на саваларың, шын тарааларың кургалткан саваларың боттандыра керек.

Чидирг биле демисел болза, бедиң дүжүт дөш демиселде кол черин эвезеп турар. Ажыңгаң ол, кидээ ажал-агыйың бүгү ажалың-ишчилериниң херөө дөрини утуп болбас.

В. УТКИНА,

Областың каада ажал-агый эргеледиң кол агроному.

БҮГҮ-ЭВИЛЕЛДИҢ КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙ ДЭЛГЕЛГЕЗИНДЕ

БКАД-ниң ажылының 3 ай болганы

Сентябрь 5-те Бүгү-эвилелдин көдөө ажил-агий дөргөлөгөн ажилдап эгелзениннен бээр үш ай болган. Ол үнүн дургузунда дөргөлөгө беш миллион ажыг кижэ чораш, оларын иштинде Бүгү-эвилелдин көдөө ажил-агий дөргөлөгөн бол комитетиниң пүтүөкэ-биле 190 мул ажыг аккурсанылар чорашанар. Ол ишкан дөргөлөгө, 67 чурттардан 700 даштык төлөөр келгеннер.

Дөргөлөгө чорашанарга болган аккур-сантыларга Бүгү-эвилелдин көдөө ажил-агий дөргөлөгөн киржикчилеринин, көдөө ажил-агийн тусхай эртемчилериниң база мурнакчыларының, а ол ишкан эртем ажилдакчыларының 700 бөсөөла-ры, шетбедери болган лекциялар ор-ганизастанган. Топ болган чөри-чөри ном үндүр чөри көдөө ажил-агий бү-дүргөлөгөн бүгү-ле адырларында мур-накчы дургузунда дугайында 500 хире туудуларын параш үндүргөнер.

Үш айлар дургузунда дөргөлөгөн ак-курсантыларыга көдөө ажил-агий та-

зым-биле 180 киноларын көргүскөн, база «Көдөө ажил-агийн чач чүүдери» деп хөй-хөй киножуруналарын үндүргөн. Ол киноларын, киножуруналдарын 3 миллион ажыг кижэ көргөн.

Дөргөлөгөн дөргөлөгөн чүүдери бо чы-дын дугузунда чач-чач экспонаттары-биле үргүчү-ле додуртулуп турар.

Көдөө ажил-агий дөргөлөгөнде «Мур-накчы дуржула дөш» деп хөй тиражтык содунга бо чыдын сентябрь 3-те дөргөлөгөн кол комитетинин алганы Бүдүткүч Улустуң-хосталга армиязының дайымы-ларының чагазы парламентин. Ол чагаа-га ук дайымылар 1955 чылда коллектив-тиң ажил-агийн эгертинмес элек курлавырларының барын хөчөчөп турар Бүгү-эвилелдин көдөө ажил-агий дөргөлөгөн киржикчилеринин санының элөөн өскөсүниң дугайын улуг сонургал-биле билгенниң дугайын бижиттирар.

— Көдөө ажил-агийн коллективиза-станының оруучче турутарына чести бо бүгү хөй-аыт кирип турар, чүд дөргө советтиг бөгүлү байдал даартыг кыдат-

тын апаар болгай — деп, ол чагааның элдери бижит турарлар.

Улустуң-хосталга армиязының дайы-мылары оларга дөргөлөгөн хөй-хөй орду-ларының тургустарын база көдөө ажил-агий дөргөлөгөнниң хөчө демектерин чорудуп бээрн дилөөнер. Ол болза, көдөө ажил-агий фронтунун кедир удеги дайы-мылары бистерге күзөнчиг белек болур-леп, олар бижөөнер.

Көдөө ажил-агий дөргөлөгөнниң Кол комитетинин даргазы И. А. Бенедиктов совет улустун тайбыч чогадыкчы ажил-ажыг-чединшиктерин күзөөниң илереткен чагааның харызымы кыдат эштерге чоруткан. Эш Бенедиктов ол чагаа элери-ниң дилөө хандырткан деп дынаткан. Улустуң-хосталга армиязының дайымы-ларыне кыдат дыл кырында көдөө ажил-агий дөргөлөгөнни кантип аккур-сияларын айткан бижиктери, дөргөлөгөн хөй-хөй ордуларының тургустарын болган көдөө ажил-агий дөргөлөгөнниң хөчө демектерин чорудуп берген. (СЭТА).

Чаартынган хову

үнгөн. Кандаачал чай болган-даа болза, кукуруза тарааның болган ногаан чөмин кукуруза дугузу бээр. Кукурузаның бүгү тарыгаларының чартык кезин сүт-быштак чөминниг турар ажап азыр.

Эргиде тарып турган болган чач ши-гөдип алган чөрилерин калбак дөргөлөгөн МТС-тиң механизаторлары болган колхозчулар депшигелги агротехниканы ажилгап турарлар. Бүгү кукурузаны болган тарыгалы тоорукту дөрбөлчип-улаан-чак арга-биле тарып турар. Мында климат кандаачалымаар, ыччанган шык дөш демселече кол кичээтпейн салып турар.

Хар туудушкунун бүгү шөлдөре чору-дуп, чайын аңдарган шөлдери долдандыр бөдик үнүштерин тарып турар. Элөөн хөй чыдырның дургузунда хандыр аңдарыл-ганын чоорту 18—20 сантиметрден 25—27 сантиметр чедир ханылаткан. 2500 гектар шөгө хөрүк ажилдакчысының үш чыдын дургузунда Т. С. Мальцевтиң ар-газын баураар чорудуп келген.

Мадаг чөм бүдүрери чач хөвир-биле ор-ганизастанган. Шаанда мадаг чөмин колдуунда одалардан болган ситен ке-штелгенден ап турган, оларның кайзым-да шоолу чөмгир эвеш турган. Оон аң-гыда чөм чыдын тарыга элечтирил-генине ийи шөгүлү хөй чыда үнер өт-сигенер элөөн турган, олар гектардан-га

чүгө 7—10 центнер ситени бериш тур-ган. Ам хөй чылда үнер өт-сигенеринин орунуга гектардан-га 25—30 центнер си-тени бөр чыгыс чыдыг культуралары-нын тарып турар. Колхозтар мадың бө-дүгү чөмүрүн элөөн шөлдөрдө-не ийи-үүн катан хөйүп ап турар апарган, а ку-куруза тарыгалымын ачызында чулу-дуг үемнер болган концентраттар элек-шөөн.

Мадың продуктулуу дүргөн көдүрүп турар. Эрткен чылын инек бүрүзүнде ортумаа-биле 1270 килограмм сүтү алган, а бо чылын ады айлар дургузунда 1200 килограмм хире сүтү саап алган. Хөй бүрүзүнде дүр кыргыламы ийден үш чартык килограмм чедир көдүзөн. Хаван ажилымын продуктулуу база дыка бедөн.

Чаартынган хову колхозтарга эң бедик дөштөргөн бериш турар апарган. Ордула-лар хөй катан улгаткан. Димитров аттыг колхозтуң эң-не эвеш дөн оругалы — 2 миллион рубль, а өске колхозтарның 4—5 миллион рубль болуп турар. Нийтинин байлааның өзүндө ай санында аванс-лап бээрине шилчиншикниң акша фон-дуларын тургузар арганы бериш турар. Колхозчуларга ай бүрүзүнде аванс кы-дыр күш-хүн бүрүзүңге-ле 4 рубльди бе-рип турар. (СЭТА).

ДУЖУТ АЖААП АЛЫШЫНЫ

тары 400 гектарга тарааны Т. С. Маль-цевтиң методун баураар тараан. Ол че-рлерин бедик дужут алынган. Апаа та-раан черлерге бодаларга Мальцевтиң-биле тараан шөлдөр районга ортумаа-биле 2—3 центнер хөй дужутту бериш турар.

БҮГУРУСЛАН (Чыалов область). Обла-стың сонгу талакы районнары бо чылын бир дугаарында кукурузаны улуг шө-дөрге тараан. Массалыг ажаап алыш-кын эгелзөн. Баштай ажаап алдынган

мун-мун гектар черлер гектардан 50—60 центнер кукуруза баштарын берген, 200—250 центнер ногаан чөмүрүн бер-ген.

ХИЛЛЫ (Азербайжан ССР). Муган хо-вузунда хөвөн ажаап алышкын түлүк-теп турар. Хиллский районун хөй-хөй колхозтарында эртен чылга денээрге, хөвөн ажаап алышкын ортумаа-биле 30 килограмм бедик болуп турар. (СЭТА).

ТОМСК. Асиновский районун колхоз-

ССРЭ БИЛЕ ГЕРМАН ФЕДЕРАЛДЫГ РЕСПУБЛИКАНЫҢ АРАЗЫНДА ХАРЫЛЗААЛААРНЫ ЭКИЖИДЕР ДЭЭШ

Сентябрь 9-та Москвада Герман Феде-ралдыг Республиканың канцлер Аденау-эрге баштаган чакы твэлдеринин болган Совет Социалисттик Республикаларныҥ Эвилелдин чыгааны аразына чугаала-жышкыннар эгелзөр.

Болур деп турар чугаалажышкыннар-же бүгү чурттарың калбак хөй-интинин кичээлгеи салдырган. ССРЭ биле ГФР-ниң аразында харылазаларны эки-жидерин санаалдан Совет Эвилелдин инцизиванын улустар аразынын дүш-күрүлүч чоорун чавырадырының хө-рөөнге чугула салышкын кылдыр чөри болганга үлөшөр көргөн. Ийи чурттарың аразына чогуур, эки харылазаларны тур-гузар чорукту, совет болган немец улус-тарының эрге-ажыктары-биле бир дөмөй, тайбынның болган Европада айымы чөк чоруктуң эрге-ажыктары негер турар.

Немец улуска хамаарыштыр багай са-гыш бодал совет кижилерге чөк. Совет-герман харылазаларының төгүтүңгө эвеш эвеш таарымча чөк байдалды турган-даа болза, калган бистин улустарымыстың аразына найыралдыг харылазалар болган кады ажилдакчыга турган чылдарда ийи чурттарың кайзынга-даа улуг ажилыг байддыын турганын совет улус кажан-даа улупан. 1932 чылда Совет Эвилели Германияның үндүр сандылажышына ийи чөри, оок кирип салып алышкы-нына үшкү чөри элөөн турганын чу-гаалаарга-ла четчир.

дугайында сагыш салышкынын удурута-га бодуругач, Совет Эвилели дөргөлөгөн ийги дабын додулган сөүдөгө герман улус-биле эки, кока-хөлбөз харылазалар-ны тургузарыне чайгылыш чок кирген. ССРЭ биле Герман Федералдыг Респу-бликаның аразында дең эргелерин болган бот-боттарының иштиги черектеринге кирешениң быжыг үндөзинге хөг-жүп турар сыйры, найырадыг кады ажилдакчыга ынчаар төртүнгөн. Барын Германияның даштык политик-тиң харылазаларын оңа кызыгаарлап турган Барын Германияга элөөн чыгар-чурчуму ам солааны, а ол ишкан ССРЭ биле Германияның аразында дайының байдалын хоруур дугайында болган оларын аразына тайбын хар-ылазаларны тургузар дугайында док-таалды ССРЭ-ниң Джади Советиниң хү-дөөн алганы Совет Эвилели биле Гер-ман Федералдыг Республиканың аразы-на дөрт харылазаларны экижидерине бол-ган тургузарына эргежөк чугула байдал-лары берген.

Немец хөй-интинин эң калбак бөлүк-тери Москвада эгелзөп турар чугаала-жышкыннарга байыр чедирип турар болган ийи чурттарың удурутуку күр-не ажилдакчыларының аразында хууда чокулулажышкыны кыдыр чөүк ССРЭ биле Герман Федералдыг Республиканың аразына чогуур дипломаттыг, экономи-ктиң болган културлуг харылазаларны тургузар талазы-биле тодаргай шиттир-лер хүлөөп азырыга чедирип деп күе-лин илеретип турар. Чугаалажышкын-нарың шуут тодаргай болгон билинги-р чугула сорулгазы чогум-на мыда болур.

Мычала-даа даштыкка чамык кижил-ер бо айтырыкта буудулажышкынниң болган чугаалажышкынының киржик-чилериниң мурнууда турар сорулгаларын шиттирлөөр оң-биле нарымадык бергелерин аязы-бүрү аргалар-биле орадажып турарының дугайын мытта-

вайн баар болза, шын эвеш болур ийи. Бирги элөөчө бо сорулгаларын шиттир-лөөр калдык-бир хөвир-биле өске айты-рыларын, ылангыт бири элөөчө Гер-манияны катан каттыштырарының ай-тырыны таарыштырарында хамаарыл-галыг кылдыр тургузар орадажышкын-ны ынчан турар бис.

ССРЭ биле ГФР-ниң аразына харыл-зааларны экижидер дугайында айтыры-гы шиттирлөөр калдык-бир «баш бу-рунчаар кылган негеделер» ийи үндү-рери-биле нарымадык дөн орадажышкы-нынар эки түнөөлөргө чедирбес апаар дээрин көрбөй барып болбас.

Германияның чыгыс эвин катан тур-гузар дугайында айтырыгын ап көөр бол-за, бо айтырыкта Совет Эвилелиниң тур-гу шуут тодаргай: ССРЭ Германияның чыгыс эвин тайбынга мынактыг, де-мократтыг эгелдере катан тургузарының бүтүрелди талаакчылыг болуп турган бол-ган болуп артат. Оң-биле кады бо соору-ганы шиттирлөөрүнн оруунда, Совет Эвилелиниң чыгыс ууда эвеш салынды-рыларында удурулуштыр, Барын Гер-манияны милитаризастаныне болган ону барын талакы күрөөлөрүн шөриг бүтүлөжишкынеринге кирериче ул-ганын париж дугурузаларыны күнүтүг болуурарын маргыдыг-биле чедип ап тур-ган кижилерин тургустаны улуг моюн-дактар ам-даа туруп турары билинги-р.

Ам париж дугуружалары күнүтүг болурунган болган боттамылгада кир-ген. Ол чорук мыттавайи эртин болбас чач байлады тургускан. Париж дугу-ружалары күнүтүг болганының сөөлүнде тургустунган чач байлады барымдалаш, Совет Эвилели дөрт күрөөлөрүнн чазак-тар Баштыныарыны Женева чөүдөл ху-ралына чач саналды кирген. Европада улустар аразының дүшкүрүлүч чөрун чымчадирмын оруу-биле, күрөөлөрүн ам үеде туруп шөриг бөлүлөжишкы-нерин улуктарының болган баштайгы

ууде Герман Федералдыг Республиканың-да, Герман Федералдыг Республиканың-да, а оон сөөлүнде Каттышган Германия-ның киржигези-биле коллективтиң айымы чөк чоруктуң ажимыг ниити евро-па системазын тургузарының оруу-биле чораша, Германияны бөзүмү бурунуда катан каттыштырарының сорулгазын шиттирлөөр чорукту чедип аларын ол санадалар.

Ам үеде Герман Федералдыг Республи-каның бодунуң политиктиг бөлүктөринде чуртуу катан каттыштырарының тала-зы-биле аязы-бүрү өрүткүшүнөр туруп турар. Чижээ, 9 миллион сонгучуларны төлөөлөп, чазак бөлүктөриниң бодунуң илеретип турар парлаганы бижикчилеринге чөпшөрөшпейн туруп социал-демократтыг партияның бодулу билинги-р. Социал-демократтыг партия париж дугу-ружаларына болган Федералдыг Респу-бликаның атлантика пактынына кирериче удурулушун туруп, Аденауэр бо чугула айтырылгарга оларын-биле чөпшөрөжик-ге чогулган болур деп турар чугаала-жышкынының программазын дугайында социал-демократтар-биле дугурушп шыдаван.

Германияның Коммунисттик партиязы Германияны демократтыг болган тайбынга мынактыг эгелдере катан каттыштыр-арының терөөн чайгылыш чөк камгалар турар. Германияны демократтыг болган тайбынга мынактыг күрөө кылдыр катан төртүндөргөне ажилчын ангы-нын болган калбак ажилчын чоң масса-ларның чүткүдүн моон көрбөй барып болбас.

Амгы байдалдар герман айтырыгын бүрүн шиттирлөөрүнө улуг күрөөлөрин чыгааларда, ылганы немец улустун бодунуң талазында улуг күнөшишкы-нер негетинер. Германияны каттыштыр-ар дугайында айтырыгын шиттирлөөр турар Германияның Республиканың-да, Герман Федералдыг Республиканың-да санал-онолын барымдалавайи барып болбазы база билинги-р. Өске сөс-биле чу-гаалаарга, амгы байдалдарга ол айтыры-гын шиттирлөөр хамыктың мурнууда немецтеринн боттарында, оларның кады күнөшишкынеринде хамааржыр.

Ол дөргө, Германияда тургустунган даштык болган иштиг байдалды турар, оок ийи келектерин чыгаар-ла калары-

Чөөн-Хөмчик районда КОЛХОЗТА АГИТКОЛЛЕКТИВ

«Коммунизмче орук» колхозта 25 кижэ составтыг агитколлектив (удуртукчузу эш Санчижап) эки ажилдап турар. Маг чө-ми белеткеер база дужут ажаап азыр чу-гула кампания ажилдарында агитаторлар мурнакчы болушкан, колхозчу ишчилерин улум күш-ажыгы сорук кирип, план баураар ажилдап турар. Бо аразында илеткелдерин 9, беседанын 27, солун номчулгаларын 17 катан организастан, ол ишкан хана солун, дайынчы хуу-устарын болган көргүзүп самбыразын көрүш-түп кылдырында агитаторлар ишенкейлиг киржип турар.

САМАН ТУДУГЛАР

Тудугуң чүгө саны эвеш, оон шынары дөш демисежир чүгула. Чөөн-Хөмчик районда Ленин аттыг колхозтун тудуг бригады бо талазы-биле эки ажилдап турар. Тудугу дөртүн муң саман кылар чыл планында август 20-де ады муң хире саманы ажыр бүдүргөн. Кылдынган са-маннар-биле бригада автомашиналарга гаражты, чуртталгага 2 бажынарны тук-кан. Узуну 60 метр, дооразы 10 метр бы-заа кажазымын саман тудуу база доостур четкен.

КЫШКА БЕЛЕТКЕЛДИГ

Чадаана сумуда көдөө клуб (эргелекчи эш Лопсан-Серен) кышка белеткелдин доос-кан, иштиги дерлөгезин улум экижидип турар. Дөрт пөчелээр кылдынган, одалга-га 100 кубометр мияты клуб чанында эк-лен алган. Ол ишкан 400 кижэ олулар сандыларын белеткөө, шүптүзүн бууду-лаан. Клубтуң бир өрөөниде номчула за-лында 600 томнуг библиотека бар. Көдөө клубтуң иштиги өске-даа дерлөгези кө-рүштүг кылдынган.

КУШ ФЕРМАЗЫ

«Октябрьның 30 чылы» көдөө ажил-агий артелинни куш фермазы бо чылын 700 ажы дагаа оолдарын немей өстүргөн. Ферманың кышка белеткел хынамчалыг кылдынган турар. Илангыт чигетараа, кызылатас, дагаага черектиг өске-даа чө-мөрни айлар айы-биле четчир тургузары турар. Колхозчу эш Шөвүргөй куштары-нын ажаап азыраарына улум мергезин, зоотехниктиң негеделери хандырып ту-рар.

Дужут ажаап алышыкынын дүргедедир

Улуг-Хөм районда «УТКШ 25 чылы» совхоз (директору эш Евсюков, парторга-низация секретары эш Савенко) дужут ажаап алышыкынын болган күрүңге та-раа дужаалымын улуг хокудаажыкынын чорудуп турар.

Сентябрь 9-ка чедир 700 гектар тернин тараа культуралары кестинген, 500 ажыг гектар тараа сымта турбушкан. Күрүңге 330 тонна тараа дужаар планында чүгө 22 тоннаны дужаган.

Дужут ажаап алышыкынында 5 ком-байн ажилдап турар болза-даа темпене оожум, кылган ажилынын шынары кон-чуг куду. Комбайнерлер эштер Долгих биле Неполнинни тараазын ажаап алган агыс-тарында мажактар болган сымта тараалар дыка хөй болуп турар. Совхозтуң дирек-циязы, партия организаациязы болган агро-номнары тарааның чидирин биле демисел чорутпайн турар.

Чыштан адырып, шаңнарда оваалап каан тарааларда чидирип улуг. Эртен чыдын тараа ажаап алган сонда септел-гезин кылбаан септин шапта 20 ажыг тонна тараа чыстан үрелип чыдар. Ону сайгыры азыр дугайында кандыг-даа хөмчөк алдырмайн турар.

Дужут ажаап алышыкынында Кызыл хоорайдан барган 40 кижэ совхозтун Кара-Чыраада тараа шөгүнде ажилдап тур-рарлар. Боттарының барган сорулгалын чө-диншикниңг күүсөөр дөш кызымаккы ажилдап турарлар. Индыг болза-даа олар-га совхозтун удуруткучлары эштер Евсю-ков биле Савенко таарымчалыг байдал

тургузуп бербөөн. Түр чуртталга чөри үн-дүрүп бербөөн, азыр чөм-биле багай хандыр-ып турар. Партия организаациязының сек-ретары эш Савенко оларын-биле парти-жы ажил чорутпайн турар.

Кара-Чыраада хову турлаанда ажилдап турар ажилчынарның болган механизаторларнын материалдыг болган култур-луг амьдаралыне совхозтун дирекциязы, партия организаациязы сагыш салбайн тур-ар. Механизаторлар болган ажилчынар чөмин үзүктелчиникиниң ап турарлар, ийи ай иштинде кино көрбөөнер, хову тур-лаанда хана солун, агитхууле, көргүзүп самбыразы үнөмөй турар. Инда агитатор-лар быжыгалымынамында беседалар, номчулгалар болбайн турар. Ажилчынар болган механизаторлар чуртталга шөгү-биле хандыртканан.

Партия болган профизиле организаация-лары Кара-Чыраада ажилдап турар ажил-чынарның болган механизаторларнын ор-тузунга политмассалыг ажил чорутпайн турарында күш-ажыкынын бүдүрүкчүлүгү кончуг куду денелде.

Дужут ажаап алышыкынын болган кү-рүңге тараа дужаалымын дүргөдөп дөш совхозтуң дирекциязы болган партия ор-ганизаациязы организаастыг хөмчөлөрүн ап, партияжи-политиктиг ажилды меха-низаторларын болган ажилчынарнын ортузунга күштедирин, оларның мате-риалдыг болган културлуг амьдаралын сагыш салыр хөчөк.

Н. ЛОПСАН, «Шынын» корреспондентиз.

Планың күүсеткен

Эрзин районун «Коммунизмче орук» көдөө ажил-агий артелинниң коммунист эш Тачынын эргелекчелөөни сүт-бараан фермазында 56 инек саап турар. Ферма бо чылын инектерни бызаазында чарып сагган.

рып турган, майдан бээр саалданы хүнде 4 катан чоруктарының түнөөлиде 20274 литр азы инек бүрүзүнде 362 литр сүт салдыган.

Ферма күрүңге 28 тонна сүт дужаар планын август айда күүсеткен.

С. БАНЧЫК.

ООҢ ЧУРУУ

Ууу таныр ужур чөре меңзе турбаан: (Оода-ла оон чүруу биске чорбаан). Вөгүн ону, тылдектиң, көрүп ор мен. Мону бисче чорудушкан эртим шык, Чазыг шөгө ачам-биле кады чораш (Чагааында чагаа эвиң ынчаар бижөөн) Мадырларың бирөөңниң сөтлүгүңден Байыр тудуп, четтаргеним сөгөлөп ор мен. Тилелге, хостаага дөш тынын берген Дидимнерин күзөл-соруу чогуп бүткөң. Онуң-катпас, чыргаланын кызыл чөвө Оран-чурттуң кырын шыва чаштып үнгөн. Өскерилген, чаартынган, күчү кирген Ам бо шакта чүруу эвеш, дирги боду Арамыска чедип келген, көргөн болза, Өскерилген, чаартынган, күчү кирген өскөн чөри ачам чөре тамыс боор. Үнгөн дернин, демселге төккөн ханын Үрө-түңү бо-хур бо деп чуугаалаар боор.

С. СЮРЮН-ОЛ.

ның аразы-биле Германияны катан кат-тыштырарың чедип ап болбазы болган мындыг орадажышкынынар чедикшин чогу база чөдиншик чедип ап-даа шыда-вазы болур, чүгө дөргө ол орадажышкы-нынар хөчөк кырында байдалды өөр-өйүн көрбөй турар. Мындыг аразымы орадажышкынынар болган планнар чүгө-ле тайыс түнөөлөргө — сонгаарла-дышкынынын, нарымадыг болган шап-таразымын болуру кижэ бүрүзүңге билин-ди.

Харылазаларны экижидерине-даа, Гер-манияны национал чыгыс-эвин катан тургузарына-даа сонургал чөк чүгө мындыг кижэ ССРЭ биле Герман Феде-ралдыг Республиканың аразында харыла-заларны экижидер дугайында айтырыгын герман чыгыс эвин айтырымын кан-дык-бир баш бурунчааргы шиттирлөөрү-нннен хамаарыштыр тургузуу болуру оон үнүп турар-ды. Ийи түрүш болза, болур деп турар чугаалажышкынынар чүгө баш бурунчаар чөдиче чөк болу-рар күзөл-биле тыттып келип болур.

Мындыг бодалды бар болуп турарың хөй-хөй фактылар көргүзүп турар. Чижээ, сөөлүгү хүнерде барын талакы чурттар-ның парлаганы ССРЭ биле Герман Феде-ралдыг Республиканың аразында Москва чугаалажышкынынарның түнөөлү дипло-маттыг, экономиканы болган култур-луг харылазаларны тургузар дугайында айтырыларын улум инай өөренин көө-рүп чорулар ССРЭ биле ГФР-ниң төлө-лөкчилеринде тургустунган калдык-бир... «хөлүника комиссары» тургустунар бол-ж чөре багай эвеш болур ийи дээр а-жыг бодуду кызымак таралып турган. Ол кандай хоозун бодал оон авторлары-ның баштарың төрөдир турар: ССРЭ биле ГФР аразына чогуур эки харылазаларны тургузарыне улганган боттуг бажынар-нын кылып болурун дугайында бодалдан олар ойталап турарлар.

Совет Эвилели-биле чогуур харыла-заларны тургузарында хамыктың мурнууда Герман Федералдыг Республика сонур-галдыг, чүгө дөргө о чорук ССРЭ-биле ГФР аразына кады ажилдакчыга үн-дөшиниң тургузар болган оон-биле кады Германияның чыгыс эвин катан тургу-зарының хөчөөңге чугула салышкын бол-ур дээрин эки билеп турар немец па-триоттарың дүрүм баураар дүврөөзиниң

Совет Эвилели биле Герман Федералдыг Республиканың аразында харылазаларны экижидер ийи чуртарың аразына кады ажилдакчыларны тургузар арганы бээр, Европада болган бүгү делегейге тайбын-ның база айымы чөк чорукту быжыгаары-ның хөчөөңге чугула салышкын болур.

ССРЭ биле ГФР-ниң чазактарының аразы-на болур деп турар чугаалажышкыны-нар чөдиншикниң болурун Совет Эвилели-ниң улустары ак-сөткөлдү күзеп турар. Чугаалажышкынар эки түнөөлөргө бодун дөш Совет Эвилелиниң талазында бүгү күнөшишкынер сандыр дээрин совет кижилер билдир. Мынчанга чуга-алажышкынынар чөдиншикниң өске та-лазын чогуур чүткүдери бар турарында база хамааржыр.

(«Правданың» сентябрь 8-теги мурнуку чүүлү).

